



S P R A W O Z D A N I E

Z REALIZACJI ZADAŃ
INSPEKCJI WETERYNARYJNEJ
NA TERENIE MIASTA RACIBÓRZ

w 2022 r.

Racibórz, 09 marca 2023 r.

WSTĘP

Sprawozdanie podsumowuje działania organów Inspekcji Weterynaryjnej prowadzone w 2022 r. na terenie województwa śląskiego powiat Racibórz, miasto Racibórz.

Podstawowym zadaniem Inspekcji Weterynaryjnej jest ochrona zdrowia ludzi i zwierząt.

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Raciborzu w 2022 r. wykonywał ustawowe zadania zgodnie z opracowanymi planami pracy, pomimo niewielkiej obsady kadrowej, zwiększaniu ilości zadań oraz aktualnej sytuacji epidemiologicznej.

Monitorowanie chorób zakaźnych zwalczanych z urzędu takich jak: gruźlica, enzootyczna białaczka, bruceloza, wścieklizna, choroba niebieskiego języka, pomór świń, BSE itd. Zostało wykonane zgodnie z planem.

Na terenie powiatu raciborskiego prowadzono tak jak w roku poprzednim monitoring w zakresie afrykańskiego pomoru świń, polegający na pobieraniu prób od dzików padłych na terenie powiatu oraz przeprowadzono szkolenia rolników dotyczące tej bardzo groźnej choroby. Przy współpracy z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa monitorowano zwiększone upadki świń w gospodarstwach. Na terenie powiatu raciborskiego do chwili obecnej nie stwierdzono przypadków w/w choroby.

W 2022 kontynuowano szeroko zakrojoną akcję informacyjną wśród hodowców trzody chlewnej na temat ASF, w szczególności wprowadzonymi przepisami w zakresie bioasekuracji gospodarstw utrzymujących trzodę chlewną na mocy rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 9 lutego 2018 r. zmieniającego rozporządzenie w sprawie środków podejmowanych w związku z występowaniem afrykańskiego pomoru świń (Dz. U. z 2018 r. poz. 360), a także Rozporządzenia Komisji UE 2021/605 ustanawiającego szczególne środki zwalczania afrykańskiego pomoru świń.

W roku 2022 na terenie powiatu raciborskiego prowadzony był także odstrzał planowy dzików nadzorowany przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Raciborzu, na mocy Rozporządzenia Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 4 kwietnia 2022 r. w sprawie wprowadzenia w 2022 r. na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej "Programu mającego na celu wczesne wykrycie zakażeń wirusem wywołującym afrykański pomór świń i poszerzenie wiedzy na temat tej choroby oraz jej zwalczanie" (Dz.U. 2022 poz. 844). Koła Łowieckie przedstawiły do rozliczenia Powiatowemu Lekarzowi Weterynarii w Raciborzu 104 dziki. Część obwodów łowieckich zachodzi swoim obszarem na teren granic administracyjnych miasta Racibórz, w związku z czym pozyskanie dzików w odstrzale planowym prowadzone było również na terenie miasta Racibórz.

W roku 2022 Powiatowy Lekarz Weterynarii współpracował z Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w zakresie ubiegania się o pomoc finansową na realizację innych zadań wynikających z polityki państwa w zakresie rolnictwa i rozwoju wsi, o której mowa w § 2 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 27 stycznia 2015 r. w sprawie szczegółowego zakresu i sposobów realizacji niektórych zadań Agencji Modernizacji i Restrukturyzacji Rolnictwa (Dz. U. z 2015 r., poz. 187 z późn. zm.), przyznawaną podmiotom prowadzącym działalność nadzorowaną w zakresie utrzymywania pszczół. W ramach tej współpracy zostały wydane zaświadczenia 95 podmiotom utrzymującym rodziny pszczele, z czego 19 z nich z lokalizacją na terenie miasta Racibórz.

Powiatowy Lekarz Weterynarii nadzorował także przemieszczanie na teren powiatu, w tym miasta Racibórz zwierząt towarzyszących – psów i kotów w związku z konfliktem zbrojnym na Ukrainie. W ramach tego nadzoru w 4 zakładach leczniczych dla zwierząt zlokalizowanych na terenie miasta Racibórz zostało oznakowanych czipem oraz poddanych szczepieniu p/wścieklicznie 46 zwierząt, wraz z wydaniem stosownej dokumentacji legalizującej pobyt tych zwierząt w Polsce.

W sierpniu 2022 r. na terenie powiatu raciborskiego w związku z informacjami o masowym śnięciu ryb w rzece Odra Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu pobrał i przekazał do badania w Zakładzie Higieny Weterynaryjnej w Katowicach ryby pobrane z rzeki na granicy powiatu raciborskiego i wodzisławskiego. Próbkę zbadano w kierunku zawartości rtęci, polichlorowanych bifenyli, pestycydów chloroorganicznych, kadmu i ołowiu – wyniki nie wykazały ponadnormatywnych zawartości w/w substancji. W związku z zaistniałą sytuacją pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu przeprowadzali szereg kontroli w nadzorowanych podmiotach sektora akwakultury, w trakcie których nie stwierdzono masowych śnięć ryb, a Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu współpracował z innymi służbami (Powiatowe Centrum Zarządzania Kryzysowego, Straż Pożarna i Policja).

Ogromnego wysiłku i nakładu pracy wymaga prowadzenie księgowości w zakresie sprawozdawczości oraz planowania, szczególnie planowanie i sprawozdawczość w układzie zadaniowym.

W zakładach znajdujących się pod nadzorem Inspekcji Weterynaryjnej na terenie powiatu raciborskiego w 2022 r. nie stwierdzono naruszeń, które mogłyby doprowadzić do zagrożenia zdrowia lub życia ludzi. Zakłady te cały czas poszukują nowych rynków zbytu, co jest związane ze zwiększonymi obowiązkami pracowników inspektoratu (nowe wymogi, zwiększony nadzór, wypisywanie świadectw zdrowia na partie towaru).

1. HIGIENA ŚRODKÓW SPOŻYWCZYCH POCHODZENIA ZWIERZĘCEGO NA TERENIE MIASTA RACIBÓRZ

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu na terenie miasta Racibórz sprawował nadzór nad:

- 1 zakładem przetwórstwa jaj,
- 1 zakładem przetwórstwa mlecznego,
- 3 zakładami prowadzącymi działalność marginalną, lokalną i ograniczoną,
- 6 podmiotami prowadzącymi sprzedaż bezpośrednią
- 1 podmiotem prowadzącym działalność w zakresie transportu produktów pochodzenia zwierzęcego
- 4 podmiotami prowadzącymi działalność jako pośrednicy
- 3 podmiotami prowadzącymi rolniczy handel detaliczny
- 11 gospodarstwami produkcji mleka

W powyższych podmiotach przeprowadzono łącznie 31 kontroli i inspekcji przez pracowników Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu oraz wyznaczonych urzędowych lekarzy weterynarii na podstawie art. 16 ustawy o Inspekcji Weterynaryjnej z dnia 29 stycznia 2004 r. (Dz. U. z 2021 r. poz. 306 z późn. zm.). Producenci żywności prowadzą całoroczne badania właścicielskie żywności wraz z obszarami produkcji na zgodność z higieną produkcji oraz bezpieczeństwem żywności, których to harmonogram jest corocznie akceptowany przez Powiatowego Lekarza Weterynarii w Raciborzu.

Również na terenie miasta Racibórz był realizowany Krajowy program badań kontrolnych substancji niedozwolonych, pozostałości chemicznych, biologicznych, produktów leczniczych i skażeń promieniotwórczych u zwierząt w ich wydzielinach i wydalinach, w tkankach lub narządach zwierząt, w produktach pochodzenia zwierzęcego, w wodzie przeznaczonej do pojenia zwierząt i środkach żywienia zwierząt, w ramach którego w 2022 r. pobrano 5 próbek (z 55 prób pobranych na terenie całego powiatu raciborskiego) w jednym podmiocie i trzech gospodarstwach znajdujących się na terenie miasta. Jedna z próbek pobranych w ramach w/w badań dała wynik dodatni. Po przeprowadzeniu kontroli w gospodarstwie, z którego pochodziła próbka dodatnia dokonano pobrania kolejnej próbki, która po badaniu dała wynik ujemny.

Ponadto zrealizowano program badań mleka pasteryzowanego w kierunku fosfatazy alkalicznej (ALP) – 1 badanie oraz mleka surowego w celu określenia liczby komórek somatycznych i ogólnej liczby drobnoustrojów – 4 badania. Wyniki wszystkich badań plasowały się w granicach dopuszczalnych norm.

W 2022 r. na terenie miasta Racibórz zgłoszono do Powiatowego Lekarza Weterynarii w Raciborzu 26 ubojów gospodarczych trzody chlewnej przeprowadzonych na terenie gospodarstwa w celu pozyskania mięsa na użytek własny. W przypadku ubojów trzody chlewnej sztuki te były dodatkowo poddawane obowiązkowemu badaniu w kierunku włośni w terenowym punkcie wytrawiania w PIW Racibórz. Wszystkie badania dały wynik ujemny.

2. OCHRONA ZDROWIA ZWIERZĄT – MIASTO RACIBÓRZ.

Bydło

Na terenie powiatu raciborskiego Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu realizuje wszystkie obowiązujące programy mające na celu zwalczanie lub monitoring chorób zakaźnych podlegających obowiązkowi zwalczania u bydła.

Na terenie miasta Racibórz w 2022 r. zgodnie z wykazem uzyskanym z Biura Powiatowego w Raciborzu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa znajdowało się 37 stad, w których prowadzono chów i hodowlę bydła o ogólnej liczbie sztuk 1127 – stan pogłównia na dzień 31.12.2022 r.

W roku 2022 miasto Racibórz nie było objęte akcją monitoringu w zakresie chorób zakaźnych tj. enzootycznej białaczki bydła, brucelozy bydła, gruźlicy bydła, w 5 letnim cyklu badań monitoringowych.

Kontrola występowania gąbczastej encefalopatii bydła (BSE) i postępowanie z materiałem szczególnego ryzyka była prowadzona przez Inspekcję Weterynaryjną zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wszystkie sztuki padłe na terenie powiatu raciborskiego w wieku powyżej 48 m-ca życia były poddawane obowiązkowym badaniom w kierunku BSE. W 2022 r. na terenie miasta Racibórz odnotowano padnięcia 3 sztuk bydła w 3 gospodarstwach w wieku powyżej 48 m-cy.

Trzoda chlewna

Na terenie powiatu raciborskiego w 2022 r. był kontynuowany Krajowy program zwalczania choroby Aujeszky`ego. W ramach w/w programu na terenie miasta Racibórz wyznaczony lekarz weterynarii oraz pracownicy PIW pobrali w ramach monitoringu 45 prób w 8 gospodarstwach (ogólna liczba gospodarstw 114, w tym 10 z łączną obsadą 455 szt.), które w poprzednich latach otrzymały status stad urzędowo wolnych od choroby Aujeszky`ego. Wszystkie pobrane próby były ujemne.

W 2022 r. odnotowano spadek liczby siedzib stad, w których ta hodowla była prowadzona.

W 2022 r. przeprowadzono kontrole w zakresie bioasekuracji. Na terenie miasta Racibórz przeprowadzono 11 kontroli w 9 gospodarstwach, w których utrzymywana jest trzoda chlewna. W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości, które nakazano usunąć w drodze decyzji administracyjnej.

Drób

Na terenie powiatu raciborskiego w stadach drobiu prowadzony był program monitoringowy w ramach obowiązującego w roku 2022 „Krajowego programu zwalczania niektórych serotypów *Salmonella* w stadach brojlerów gatunku kura (*Gallus gallus*)” na lata 2020-2022. (Dz.U. z dnia 7 lutego 2020 r. poz.202). W 2022 r. na terenie miasta Racibórz znajdowała się 1 ferma prowadząca hodowlą brojlerów o maksymalnej możliwości obsady 27.000 szt. Działalność tej fermy jest aktualnie zawieszona i w roku 2022 nie prowadziła chowu brojlera.

Owce i kozy

Na terenie miasta Racibórz w 2022 r. zgodnie z wykazem uzyskanym z Biura Powiatowego w Raciborzu Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa znajdowało się 8 stad kóz liczących łącznie 35 sztuk zwierząt, oraz 2 stada owiec liczące 10 sztuk zwierząt – wg stanu pogłowia na dzień 31.12.2022r.

W roku 2022 pobrano jedną próbę monitoringową od owcy z siedziby stada znajdującej się w Raciborzu w kierunku Choroby niebieskiego języka (BTV). Badanie próbki dało wynik ujemny.

Inspekcja Weterynaryjna prowadziła kontrolę występowania przenośnych gąbczastych encefalopatii u owiec i kóz (trzęsawka, Scrapie) i postępowania z materiałem szczególnego ryzyka zgodnie z obowiązującymi przepisami. Wszystkie sztuki padłe na terenie powiatu raciborskiego w wieku powyżej 18 m-ca życia były poddawane obowiązkowym badaniom w kierunku trzęsawki. W 2022 r. na terenie miasta Racibórz odnotowano padnięcie 1 sztuki kozy w wieku powyżej 18 m-cy.

Ponadto, Inspekcja Weterynaryjna pobiera próby do badań monitoringowych w kierunku TSE od kóz i owiec w wieku powyżej 18 m-ca życia, poddawanych ubojowi gospodarczemu. W 2021 r. do Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu nie wpłynęły żadne zgłoszenia z terenu miasta Racibórz dotyczące uboju kóz i owiec w wieku powyżej 18 m-cy życia.

Inne

W 2022 r. na terenie miasta Racibórz Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu odnotował 13 przypadków pogryzienia człowieka przez zwierzę tj.: psa (10 obserwacji) kota (1 obserwacja), chomika (1 obserwacja). W związku z powyższym, w każdym z w/w przypadków przeprowadzono obserwację zwierzęcia podejrzanego o wściekliznę otrzymując wynik ujemny. W 5 przypadkach po zakończeniu obserwacji skierowano do organów ścigania zawiadomienie o popełnieniu wykroczenia w związku z uchyleniem się właściciela od obowiązku ochronnego szczepienia psa przeciwko wściekliznie.

W 3 przychodniach i 3 gabinetach weterynaryjnych oraz schronisku działających na terenie miasta Racibórz w 2022 r. zaszczepiono przeciwko wściekliznie 6710 psów i 250 kotów. Liczby te jednak nie oznacza zwierząt przebywających na terenie miasta Racibórz.

Z terenu miasta Racibórz w 2022 r. skierowano do badania zwłoki 4 padłych zwierząt podejrzanych o wściekliznę – 3 kotów i 1 nietoperza. Przeprowadzone w laboratorium badania nie potwierdziły obecności wirusa w przesłanej próbach.

W 2022 r. na terenie Polski w dalszym ciągu obowiązywał monitoring w zakresie zwalczania afrykańskiego pomoru świń, polegający na pobieraniu prób od dzików padłych na terenie powiatu. W roku 2022 z terenu miasta Racibórz nie pobierano takich prób.

W 2022 r. Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Raciborzu przeprowadził na terenie miasta Racibórz interwencje w związku ze zgłoszeniem niewłaściwej opieki nad zwierzętami w 2 gospodarstwach. W trakcie kontroli w obu przypadkach nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie opieki nad zwierzętami (psy, drób przydomowy).

3. HIGIENA PASZ – MIASTO RACIBÓRZ.

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Raciborzu w 2022 r. sprawował nadzór nad n/w podmiotami działającymi na terenie miasta Racibórz:

Rodzaj działalności	Liczba podmiotów nadzorowanych	Liczba dokonanych kontroli
Produkcja pasz wprowadzanych do obrotu (wymagająca rejestracji) - ogólna liczba podmiotów zajmujących się produkcją pasz - produkcja materiałów paszowych pozyskanych przy produkcji środków spożywczych (np. młyny, browary)	2	2
Obrót paszami (działalność wymagająca zarejestrowania)	hurtowy	1
	detaliczny	4
Obrót paszami (działalność wymagająca zatwierdzenia)	2	2
Produkcja pierwotna materiałów paszowych- żywienie zwierząt przeznaczonych do produkcji żywności (art. 2 rozp. 183/2005)	185	6
Hodowle stosujące w żywieniu zwierząt uboczne produkty pochodzenia zwierzęcego (art. art. 18 rozp. 1069/2009), stanowiące surowiec kategorii 3 – szczególne cele paszowe	1	1
Zakłady prowadzące czynności pośrednie oraz składowanie ubocznych produktów pochodzenia zwierzęcego (art. 24 ust. 1 lit. h rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1069/2009 z dnia 21 października 2009 r. określające przepisy sanitarne dotyczące produktów ubocznych pochodzenia zwierzęcego, nieprzeznaczonych do spożycia przez ludzi, i uchylające rozporządzenie (WE) nr 1774/2002 (rozporządzenie o produktach ubocznych pochodzenia zwierzęcego) (Dz. U. UE L 300 z 14.11.2009, str. 1 z późn. zm.)	1	1
Wytwórcy materiałów paszowych	0	0
Transport pasz	12	6
Inne podmioty zarejestrowane	2	2

4. OCHRONA ZWIERZĄT – MIASTO RACIBÓRZ.

W 2022 r. na terenie miasta Racibórz pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu przeprowadzili następującą ilość kontroli z zakresu dobrostanu zwierząt:

	BYDŁO	ŚWINIE	KURY TOWAROWE	KONIE	KURY RZEŻNE	OWCE	KOZY
Ogólna liczba gospodarstw	37	114 zarejestrowanych / 10 aktywnych	0	97	1 (zawieszona)	2	8
Liczba przeprowadzonych kontroli	2	0	0	0	0	0	0

Podczas przeprowadzanych kontroli pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu nie stwierdzili nieprawidłowości w zakresie dobrostanu zwierząt.

W 2022 r. na terenie miasta Racibórz zorganizowano 3 wystawy z udziałem zwierząt. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu wyznaczył lekarzy weterynarii do nadzoru nad dobrostanem zwierząt uczestniczących w wystawach. Podczas trwania imprezy nie stwierdzono uchybień w w/w zakresie.

W 2022 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu sprawował nadzór nad sprzedażą zwierząt na targowisku mieszczącym się na terenie miasta Racibórz. Poza sprawowanym nadzorem w zakresie dobrostanu zwierząt sprzedawanych na targu, kontroli podlegały również warunki panujące na targowisku oraz dokumentacja i identyfikacja zwierząt wymagana przy obrocie.

W 2022 r. w Schronisku dla Zwierząt Bezdomnych znajdującym się na terenie miasta Racibórz przeprowadzono 3 rutynowe kontrole dotyczące dobrostanu zwierząt i spełniania warunków weterynaryjnych. W trakcie kontroli nie stwierdzano uchybień. W roku 2022 nie odnotowywano także skarg wnoszonych do PLW odnośnie funkcjonowania Schroniska.

W 2022 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu skontrolował warunki sprzedaży żywych ryb w 3 punktach sprzedaży na terenie miasta Racibórz. W trakcie kontroli stwierdzono nieprawidłowości, w związku z czym wydano zalecenia pokontrolne, w celu usunięcia nieprawidłowości.

Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu roku 2022 certyfikował łącznie 11 komercyjnych wysyłek zwierząt towarzyszących (psy i koty) z terenu Miasta Racibórz do krajów: Irlandia, Francja, Kanada, UK, Izrael.

5. IDENTYFIKACJA I REJESTRACJA ZWIERZĄT – MIASTO RACIBÓRZ.

Powiatowy Inspektorat Weterynarii w Raciborzu sprawuje nadzór w zakresie identyfikacji i rejestracji zwierząt w gospodarstwach mieszczących się na terenie powiatu raciborskiego a prowadzących hodowle: bydła, trzody chlewnej, owiec, kóz i koni. Wykonując zadania w tym zakresie upoważnieni pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu

mają w szczególności prawo do bezpośredniego dostępu do danych zawartych w rejestrze prowadzonym przez Polski Związek Hodowców Koni, Polskie Towarzystwo Kuców Szetlandzkich, Stowarzyszenie Hodowców i Użytkowników Kłusaków oraz Polski Klub Wyścigów Konnych, dotyczącym zwierząt z rodziny koniowatych jak również w rejestrze prowadzonym przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, dotyczącym zwierząt gospodarskich oznakowanych oraz do dokonywania korekt i uzupełnień w ww. rejestrach, a także do wprowadzania do rejestru zwierząt gospodarskich oznakowanych informacji o statusie epizootycznym siedzib stad.

W 2022 r. pracownicy Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Raciborzu przeprowadzali Cross Compliance, w obszarach A, B, C na terenie całego powiatu, w tym w 2 gospodarstwach znajdujących się na terenie miasta Racibórz. W gospodarstwach nie stwierdzono uchybień w przedmiotowym zakresie. Dodatkowo przeprowadzono kontrole urzędowe identyfikacji i rejestracji w 2 gospodarstwach w którym utrzymywane jest bydło. W trakcie kontroli stwierdzono uchybienia i wszczęto postępowanie administracyjne.

6. ZAŁOŻENIA.

W 2023 r. Powiatowy Lekarz Weterynarii w Raciborzu nadal będzie wykonywał wszystkie ustawowe zadania w zakresie: zwalczania chorób zakaźnych zwierząt, badań kontrolnych zakażeń zwierząt, monitorowania chorób odzwierzęcych i odzwierzęcych czynników chorobotwórczych oraz związanej z nim odporności na środki przeciwdrobnoustrojowe u zwierząt w produktach pochodzenia zwierzęcego i środkach żywienia zwierząt, badań zwierząt rzeźnych oraz produktów pochodzenia zwierzęcego, przeprowadzania kontroli weterynaryjnej w handlu i wywozie zwierząt oraz produktów w rozumieniu przepisów o kontroli weterynaryjnej w handlu.

Ze względu na pierwsze ognisko ASF u dzika stwierdzone na terenie województwa śląskiego najprawdopodobniej zaistnieje konieczność jeszcze szerszej współpracy z dzierżawcami obwodów łowieckich na terenie naszego powiatu w zakresie przygotowania się do ewentualnego wdrożenia ograniczeń wynikających z wyznaczenia stref ASF.